

Narin Güran Cinayeti: Politik Teoriler Işığında Bir İnceleme

Narin Güran cinayeti, sadece trajik bir aile içi şiddet olayı olarak değil, aynı zamanda iktidarın yerel ağlar üzerinden nasıl yayıldığını ve devletin bu tür olaylar karşısında nasıl etkisiz kalabileceğini gösteren bir örnek olarak değerlendirilebilir.

Bu cinayet, aile fertlerinin suçu örtbas etme girişimleri ve yerel iktidar ağlarının etkisiyle, iktidarın merkezî ve yerel düzeydeki etkileşimlerinin karmaşıklığını gözler önüne seriyor. Buna karşılık Narin vakası pek olayın siyasi ve sosyolojik yönüyle incelenmemektedir. Medya ve kitleler olayı daha çok bir cinayet romanı perspektifiyle ele almaktadır. Başka bir ifadeyle, cinayetin nedenlerinden çok nasılı ile ilgileniliyor. Bunun adı algı yönetimidir. Ya da olayın gizemi sebebiyle oluşan merakın manipüle edilmesidir. Bu yazının amacı Narin cinayetine sosyo-politik bir perspektif sunmaktır. Daha doğrusu, Narin cinayetine sebep olan sosyo-politik ortamın oluşumunu deşifre etmektedir. Zira cinayetlerde sebepler her zaman farklı olabilse de benzer bir şey vardır; sosyo-politik mekân. Bununla beraber, bu yazıda bugünlerde mekânın en büyük belirleyeni olarak hareket eden neoliberalizm ve postmodernizmin getirdiği potansiyel tehditlere dikkat çekilmiştir.

Foucault'nun İktidarın Yayılımı Görüşü

Michel Foucault'nun "iktidar her yerdedir" tezi, iktidarın yalnızca merkezî otorite veya devlet yapılarıyla sınırlı kalmadığını, toplumsal ilişkilerin her alanında bulunduğunu ileri sürer. Narin Güran cinayetinde de bu durum açıkça gözlemlenmektedir. Cinayet, aile içindeki iktidar dinamikleri, yerel otorite figürlerinin güç oyunları ve devletin etkisizliği çerçevesinde gerçekleşmiştir. Bu cinayet, iktidarın merkezileşmemiş doğasını ve yerel iktidar ağlarının (nüfuz sahibi aileler, cemaatler, yerel sermaye, suç örgütleri vb.) toplumsal düzen üzerindeki hâkimiyetini sergilemektedir. Yani birey toplumda tek başlı bir Leviathan ile değil, her zaman irili ufaklı ancak çok başlı Leviathanlar ile mücadele etmektedir.

Hobbes'un Leviathan'ı ve Küçük Leviathanlar

Thomas Hobbes, devleti Leviathan (mitolojik deniz canavarı) olarak tanımlarken bu devasa otoritenin küçük Leviathanlar tarafından desteklendiğini belirtmiştir. Burada küçük Leviathanları yerel otorite yapıları, aile ilişkileri ve sosyal ağlar gibi devletin kılcal damarlarını oluşturan küçük güç odaklarıdır. Narin Güran vakasında, devletin otoritesinin yerel düzeydeki küçük Leviathanlarla zayıflatıldığı görülmektedir. Yerel iktidar ağları, devleti oluşturan bu küçük güç yapıları, devletin merkezî otoritesinin etkinliğini baltalamakta ve suçun örtbas edilmesine olanak tanımaktadır.

Vatandaşlık Bilincinin Eksikliği ve Devletin Sorumluluğu

Aile fertlerinin cinayet hakkında bilgi sahibi olmalarına rağmen bu bilgiyi saklamaları, vatandaşlık bilincinin zayıflığını göstermektedir. Bu tutum, modern devletin yurttaşlardan beklediği sorumluluk ve bilinci yansıtmaktan uzaktır. Ancak burada devlete de ciddi eleştiriler yöneltilmelidir. Devletin bu tür olaylarda yetersiz kalmasının nedenlerinden biri, evrensel değerleri yaymada ve hukuk devleti ilkelerini uygulamada başarısız olmasıdır.

Devletin kurumsallığını kaybetmesi, iktidarın yerel ağlar tarafından manipüle edilmesine zemin hazırlamıştır. Bu durum, devletin siyasi yapısının zayıflığını ve yerel çıkarlar uğruna hukukun üstünlüğü ilkesinden taviz verildiğini gösterir.

Devletin Kurumsallaşmama Sorunu ve Siyasal Etkisizlik

Devletin, Narin Güran cinayetinde etkisiz kalmasının arkasında kurumsal yetersizlikler ve siyasi hesaplar yer almaktadır. Devlet, evrensel hukuk değerlerini hayata geçirememiş ve yerel iktidar ağlarının etkisini kıracak güçlü kurumlar tesis edememiştir. Bu bağlamda, devletin siyasi yapısı, yerel ağlarla kurulan ilişkilere dayalı olarak şekillendiğinden, suçların üstünün örtülmesi, kurumsal yapıların işlevsizleşmesi ve vatandaşların güven duygusunun sarsılması gibi sonuçlar doğurmuştur. Bu, aynı zamanda, devletin siyasi amaçlarla yerel güç odaklarıyla kurduğu ilişkilerin bir sonucudur; ailelerin oy potansiyeli gibi siyasi çıkarlar uğruna adaletin göz ardı edilmesi, devletin kurumsal yapısını aşındırmaktadır.

Feodal Yapıların Büyük Toplumunu Hasta Etmesi

Tarikat, cemaat ve aşiret gibi feodal yapılar içinde üyenin topluluk için ölümü veya öldürülmesi ne bir günah ne de bir suç olarak algılanıyor zira kimse bu topluluk içinde bir birey olarak görülüyor. Bu sebeple bütün bir aşiret, cemaat veya topluluk sakince rolünü ifa edebiliyor. Ortaya profesyonel bir oyun koyabiliyorlar. Zira tek gerçekleri kendi topluluklarının bekası. Bu tip yapılar içinde kurulan ast üst ilişkisinde herkes üstünün malı, astının ise efendisidir. Bu topluluk formları en başta kendi üyeleri için bir tehdit, ardından sahip oldukları güç sebebiyle kendi çeperlerindeki birey ve topluluklar için tehdit olabiliyorlar. Özellikle devletin yerelde kurumsallaşamaması ve siyasi çıkarlar sebebiyle bu yapıların faaliyetlerini görmezden gelmesi bu yapılara fırsat sunmaktadır. Bu feodal yapılar, hem kendi üyeleri için hem de kendi dışlarındaki insanlar için yerelde devletten daha etkin bir otorite figürü olarak görülüyorlar. Dolayısıyla bu, topluluklar içinde biat kültürünün her zaman canlı kalmasına sebebiyet veriyor.

Postmodern ve Neoliberal Tehdit

Postmodernizm ve neoliberalizmin birleşimi, yerel düzeyde feodal yapıları yeniden şekillendiren bir dinamik yaratmaktadır. Postmodernizm, modernizmin evrensel ve totalize edici normlarına karşı çıkarak çeşitli kültürel ve sosyal yapıları kabul eder ve bu bağlamda cemaatler, kendi özgün yapıları içinde bir koruma bulurlar. Bu durum, cemaatlerin sosyal ve siyasi alanlarda güçlenmelerine olanak tanır. Aynı zamanda neoliberal politikalar, devletin kamusal hizmetler alanını özel sektöre açmasıyla birlikte, eğitim ve sağlık gibi temel hizmetlerin özel sermaye tarafından kontrol edilmesini teşvik eder. Bu süreçte, yerel düzeyde sermaye sahibi nüfuzlu aileler ve cemaatler, özel hastaneler ve okullar aracılığıyla etkilerini arttırabilirler.

Bu ortamda, cemaatler yerel düzeyde adeta kendi kapalı devlet mekanizmalarını oluşturur. Örneğin, bir birey cemaat okuluna kayıtlı olabilir ancak aslında hiç okula gitmeyebilir. Aynı şekilde, bir sağlık sorunu yaşadığında cemaatin kontrolündeki özel hastanede tedavi görebilir ve devletin bu durumlardan haberi olmayabilir. Bu yapılar, hem postmodernizm hem de

neoliberalizmin bir sonucu olarak yerel feodal yapıları daha da güçlendirir ve bireyler üzerinde güçlü bir kontrol mekanizması oluşturur. Bu durum, devletin genişletilmiş denetim ve gözetim yetkilerini sınırlayarak bu feodal unsurları adeta devlet benzeri bir yapı haline getirir.

Sonuç

Narin Güran cinayeti, devletin siyasal yapısı, kurumsallığını yitirmesi ve iktidarın her yere yayılan doğası gibi faktörlerle birlikte ele alınmalıdır. Devletin yalnızca merkezî bir güç değil, aynı zamanda yerel ağların da etkisi altında şekillenen bir yapıya dönüştüğü bu olayda net bir şekilde gözlemlenmektedir. Bu bağlamda, cinayetin aydınlatılamaması sadece adalet sisteminin bir başarısızlığı değil, aynı zamanda siyasi ve sosyal yapının da bir başarısızlığı olarak ele alınmalıdır. Bununla beraber, yerelde devlet benzeri bir güce sahip olan feodal yapıların hem devlet kurumları ile ilişkileri hem de bu yapıların sahip oldukları hastane, okul, kurs vb. yapılar daha geniş bir denetimin konusu olabilmelidir.

Muhammet Ali Yunus, "Narin Güran Cinayeti: Politik Teoriler Işığında Bir İnceleme"
<https://www.fikirtepedi.com/gundem/narin-guran-cinayeti-politik-teoriler-isiginda-bir-inceleme/> (Yayın Tarihi: 18 Eylül 2024).